

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

FILOZOFIJA

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE
šk. god. 2023./2024.

Ispitna knjižica 1

FIL.53.HR.R.K1.16

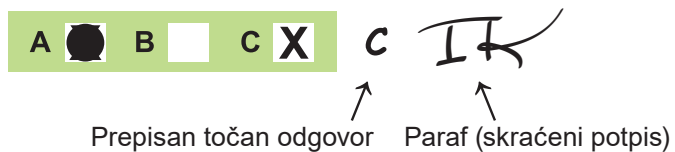

53228

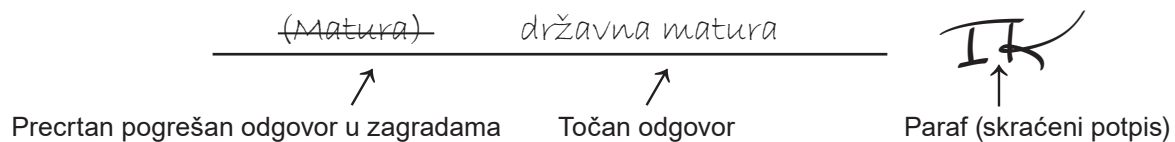
Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

FILOZOFIJA

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

F
I
L
1

List za odgovore

D-S053

1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

3. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

4. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

5. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

6. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

7. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

8. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

9. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

10. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

11. A B C D E F

1. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

2. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

3. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

4. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

12. A B C D E F

1. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

2. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

3. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

4. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Šifra ocjenjivača: _____

FIL.53.HR.R.L1.02

53229

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

FIL1

13. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ NO ☐14. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ NO ☐15. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ NO ☐16. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ NO ☐17. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ NO ☐18. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ NO ☐19. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐20. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

Zadatci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama. Redoslijed rješavanja birajte sami.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli riješiti sve zadatke.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Provjerite jeste li nalijepili identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 14 stranica, od toga 3 prazne.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Kako se u srednjovjekovnoj raspravi o univerzalijama naziva ontološko stajalište prema kojemu ne postoje općosti, već samo pojedinačne stvari?
  - A. realizam
  - B. idealizam
  - C. nominalizam
  - D. materijalizam

(1 bod)
2. Koji od navedenih dokaza Božjega postojanja **nije** izvodio Toma Akvinski?
  - A. ontološki dokaz
  - B. teleološki dokaz
  - C. dokaz iz kretanja
  - D. dokaz iz uzročnosti

(1 bod)
3. Kako se naziva epistemološko stajalište koje negira mogućnost objektivne spoznaje svijeta?
  - A. skepticizam
  - B. dogmatizam
  - C. racionalizam
  - D. intuicionizam

(1 bod)
4. Kako se nazivaju vrste spoznaja koje se temelje na iskustvu?
  - A. apriorne
  - B. aposteriorne
  - C. transcendentne
  - D. transcendentalne

(1 bod)

5. Koju je od navedenih vrline Aristotel svrstavao u dijanoetičke vrline?

- A. mudrost
- B. hrabrost
- C. pravednost
- D. umjerenost

(1 bod)

6. Kako se naziva vrsta etike prema kojoj moralna ispravnost ljudskoga čina ovisi o motivima djelovanja?

- A. metaetika
- B. deontološka etika
- C. utilitaristička etika
- D. konzekvencijalistička etika

(1 bod)

7. Kojim se od navedenih kriterija moralne ispravnosti djelovanja **nije** koristio Jeremy Bentham u svojem računu ugone ili sreće?

- A. opsegom ugone
- B. trajanjem ugone
- C. kvalitetom ugone
- D. intenzitetom ugone

(1 bod)

8. Koji je filozof državu usporedio s mitskim čudovištem Levijatanom?

- A. John Locke
- B. Jean J. Rousseau
- C. Niccolò Machiavelli
- D. Thomas Hobbes

(1 bod)

9. Kako se naziva društveni i politički pokret koji uvodi razliku između spola i roda?

- A. feminizam
- B. socijalizam
- C. kapitalizam
- D. komunitarizam

(1 bod)

10. Kako se prema kontraktualističkim teorijama ili teorijama društvenoga ugovora naziva stanje koje logički prethodi političkoj zajednici?

- A. prirodno stanje
- B. pravedno stanje
- C. stanje sigurnosti
- D. stanje blaženstva

(1 bod)

II. Zadatci povezivanja

U sljedećim zadacima **svaki** sadržaj označen brojem povežite **samo s jednim** odgovarajućim sadržajem koji je označen slovom.

Dva sadržaja označena slovom ne mogu se povezati.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

11. Svakoga navedenoga filozofa povežite s odgovarajućom tvrdnjom.

1. Baruch de Spinoza
  2. Georg W. F. Leibniz
  3. Heraklit
  4. Parmenid
-
- A. Pod atributom razumijem ono što razum opaža na supstanciji tako da čini njezinu bit.
  - B. Čitav je svijet harmonija i broj.
  - C. Ovaj kozmos, isti za sve, nije učinio nijedan od bogova niti od ljudi, nego bijaše i uvijek i jest i bit će vječno živa vatra koja se po mjerama pali i po mjerama gasi.
  - D. Meni se, dakle, kao ispravno čini da je u svijetu spoznaje ideja dobrote zadnja i da se jedva može vidjeti.
  - E. Monade su nematerijalne, neprotežne, duhovne, jednostavne i nedjeljive čestice ili atomi.
  - F. Nužno je reći: postoji biće. Dok bitak postoji, ništa ne postoji.

(1 bod)

12. Svaki navedeni epistemološki pojam povežite s odgovarajućim značenjem.

1. analitički sud
  2. anamneza
  3. aporije
  4. sintetički sud
-
- A. oblici svijesti koji prekoračuju iskustvo i ujedno omogućuju iskustvo
  - B. ljudska spoznaja koja se temelji na iskustvu i proizlazi iz iskustva
  - C. sud kod kojega prema Kantu pojam predikata nije sadržan u pojmu subjekta, odnosno kojim se proširuje znanje o subjektu
  - D. sud kod kojega je prema Kantu pojam predikata sadržan u pojmu subjekta
  - E. Platonov pojam koji označava prisjećanje duše na ideje
  - F. nerješive zagonetke ili problemi koje nije moguće riješiti

(1 bod)

III. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.
Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

13. Kojim se pojmom označava Spinozino učenje prema kojemu je Bog istovjetan s prirodom?

_____ (1 bod)

14. Kako se naziva nepromjenjivo stajalište prema kojemu su svaki događaj, ljudsko htijenje i djelovanje isključivo određeni prethodnim uzrocima i uvjetima?

_____ (1 bod)

15. Koji pojam antičke skeptičke škole označava suzdržavanje od izricanja konačnih sudova u svrhu postignuća ataraksije ili duševnoga mira?

_____ (1 bod)

16. Kako se prema Renéeu Descartesu nazivaju ideje koje nisu stečene iskustvom niti zaključivanjem, već su svojstvene ljudskoj racionalnoj prirodi?

_____ (1 bod)

- 17.** Kako se naziva etičko stajalište prema kojemu vrijednost i obvezatnost moralnih načela nije univerzalna, već ovisi o društvenim i kulturnim kontekstima?

(1 bod)

- 18.** Kako se prema Aristotelu naziva dobar oblik vladavine u kojemu jedan čovjek vlada pravedno na dobrobit svih članova političke zajednice?

(1 bod)

IV. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

19. Ukratko objasnite pojmove maksima, hipotetičkoga imperativa i kategoričkoga imperativa prema filozofiji Immanuela Kanta.

1. maksime: _____

_____

(1 bod)

2. hipotetički imperativ: _____

_____

(1 bod)

3. kategorički imperativ: _____

_____

(1 bod)

20. Ukratko objasnite tri generacije ljudskih prava.

1. prva generacija: _____

_____

(1 bod)

2. druga generacija: _____

_____

(1 bod)

3. treća generacija: _____

_____

(1 bod)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica